

การพัฒนากรอบมาตรฐานภาษาญี่ปุ่น สำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในสถาบันอุดมศึกษาไทย¹

พัชรพร แก้วกฤษฎา²
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ

บทความนี้ศึกษาความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นแนว Can-Do Statements เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนในปัจจุบันและเพื่อกำหนดกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย นับจากมีการกำหนดกรอบ CEFR และ JF Standard การเรียนการสอนแบบ Can-Do Statements ได้กลายเป็นหลักสำคัญในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น จากการศึกษาพบว่าสถาบันอุดมศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีกำหนดกรอบมาตรฐานอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมในหลักสูตร บทความนี้นำเสนอร่างกรอบมาตรฐานภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในสถาบันอุดมศึกษาไทย ซึ่งเป็นเพียงความพยายามก้าวหนึ่ง การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยจำเป็นต้องปรับให้มีการเรียนการสอนที่เน้นการ Can-Do Statements และจำเป็นต้องมีการพัฒนาตำราสื่อการสอนที่สอดคล้องต่อไป

คำสำคัญ: กรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น, Can-Do Statements, การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทย

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายงานวิจัยเรื่อง An Investigative Study of Communicative Can-do Based Japanese Language Education and Japanese Language Textbooks: A Feasibility for Application to Create Japanese Language Textbooks for Undergraduate Students in Thailand. ทูลสนับสนุนการวิจัย Hakuho Foundation ประจำปี 2016

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Developing Japanese Language Standards for Students Majoring in Japanese at Thai Universities³

Patcharaporn Kaewkitsadang⁴

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

Abstract

This study looks at the feasibility of applying Can-Do Statements-based Japanese language education to revise the current education, set Japanese language standards for students majoring in Japanese language at universities in Thailand. Since the appearance of the CEFR and JF Standard, Can-Do Statements-based education has been at the core of Japanese language education. This research found that most of universities in Thailand have not set a concrete standard for their curriculum. Japanese language standards for students majoring in Japanese at Thai universities are presented in this paper. It is a challenge. The current Japanese language curriculum must be revised to focus more on Can-Do Statements-based education. Accordingly, new textbooks and materials with this focus will need to be developed.

Keyword: Japanese Language Standards, Can-Do Statements, Japanese Language Education in Thailand

³ This article is a part of the research of An Investigative Study of Communicative Can-do Based Japanese Language Education and Japanese Language Textbooks: A Feasibility for Application to Create Japanese Language Textbooks for Undergraduate Students in Thailand which is supported by Hakuho Foundation 2016

⁴ Assistant Professor, Japanese Section, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University
Corresponding author's email : patcharaporn.k@arts.tu.ac.th

1. บทนำ

การศึกษาภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีประวัติยาวนานนับแต่สงครามโลกครั้งที่สองและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ในช่วงแรกเป็นยุคการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นหลัก ต่อมามีการขยายไปสู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในปัจจุบันมีการจัดการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รวมถึงระดับประถมศึกษา นอกจากนี้ยังมีการขยายสู่การจัดการศึกษาระดับสูงด้วยการเปิดหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอกในสาขาที่เกี่ยวข้อง อาทิ สาขาวิชาญี่ปุ่นศึกษา (Chirasombutti & Kitamura, 1996, Kaewkitsadang & Srisattarat, 2010) จากการขยายตัวของการศึกษาภาษาญี่ปุ่นในทุกระดับและจากการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ

ในปัจจุบัน การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นยังคงมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นแกนหลัก สถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยที่มีการจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกมี 38 สถาบัน (Office of the Higher Education Commission, 2016) อย่างไรก็ดี แม้มีการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษามายาวนานนับตั้งแต่ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง แต่ยังคงพบปัญหาด้านการขาดแคลนบุคลากรผู้สอนและขาดแคลนอุปกรณ์สื่อการสอน นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้สอนจำเป็นต้องสอนแบบบรรยายตามตำรา เนื่องจากผู้เรียนต่อหนึ่งชั้นเรียนมีจำนวนมากส่งผลให้ผู้เรียนไม่สามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในการสื่อสารได้ ทั้งที่การใช้ภาษาในการสื่อสารเป็นเป้าหมายหลักของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน (The Japan Foundation, 2011, 2013, 2017, Kaewkitsadang & Srisattarat, 2010)

ในช่วงสองทศวรรษหลังของศตวรรษที่ 20 การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นและภาษาต่างประเทศมี

การปรับเปลี่ยนจากวิธีสอนแบบฟังพูด หรือ Audio Lingual Methods เป็นแบบการสอนตามแนวสื่อสาร หรือ Communicative Approach ที่ให้ความสำคัญกับการสื่อสารปฏิสัมพันธ์กัน เรียนรู้ร่วมกันเพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันได้อย่างเข้าใจ การเปลี่ยนเข้าสู่การเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการสื่อสาร การนำภาษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ มากกว่าการจดจำโครงสร้างภาษา ไวยากรณ์ คำศัพท์นี้ ก่อให้เกิดการปรับตัวในวงการการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ดังเห็นได้จากการเกิดขึ้นของ CEFR (Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment) ตั้งแต่ปลายศตวรรษที่ 20 ถึงต้นศตวรรษที่ 21 ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นก็เช่นกัน ในปี 2010 เจแปนฟาวน์เดชั่นได้กำหนดกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น หรือที่เรียกว่า JF Standard เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยมีเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ นอกจากนี้ยังมีการปรับการสอบวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่น (JLPT) เป็นระบบใหม่ในปี 2010 โดยระบบใหม่นี้ไม่มุ่งเน้นจำนวนคันจิ คำศัพท์ แต่ให้ความสำคัญกับความสามารถในการใช้ภาษาญี่ปุ่นอย่างเป็นระบบเพื่อทำกิจกรรมสื่อสารให้ลุล่วง หรือที่เรียกว่า Can-do Statements ซึ่งหมายถึง กลุ่มข้อความแสดงกิจกรรมสื่อสารที่เป็นเป้าหมาย โดยมักเขียนในรูป “สามารถทำ...ได้” ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนทราบเป้าหมายการเรียนรู้ว่าเป็นรูปธรรมว่าผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในการทำอะไรรได้บ้าง (The Japan Foundation/Japan Educational Exchanges and Services, 2012) การปรับรูปแบบและวิธีการประเมินของการสอบวัดระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่นแบบใหม่นี้ประยุกต์มาจาก CEFR กล่าวได้ว่า CEFR ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนกรอบมาตรฐานและรูปแบบการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น (Nagai & O'Dwyer, 2011) จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้

การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องและได้มาตรฐานตามกรอบสากล อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจเบื้องต้น และจากการศึกษาของ Katagiri (2012) ยังไม่พบว่าสถาบันอุดมศึกษา มีการกำหนดกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของตนอย่างชัดเจน

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนากรอบมาตรฐานภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้กรณีการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นกรณีศึกษา และใช้วิธีวิจัยด้วยวิธีการศึกษาเอกสาร การสำรวจการเรียนการสอนมหาวิทยาลัยในประเทศไทยญี่ปุ่นด้วยการสัมภาษณ์ การสำรวจบัณฑิตด้วยแบบสอบถาม การทดลองร่างกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น

2. กรอบมาตรฐานยุโรปและกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น

CEFR หรือ Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment เป็นกรอบความคิดในการเรียนการสอนภาษาและประกาศใช้ร่วมกันในยุโรปตั้งแต่ปี 2001 และเป็นที่ยึดตามองจากทั่วโลก CEFR เป็นความพยายามที่จะกำหนดเกณฑ์สำหรับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อให้เข้าใจง่าย เป็นรูปธรรม และได้มาตรฐานเดียวกัน มีการแบ่งเป็น 6 ระดับชั้น เรียงลำดับจากระดับพื้นฐานไปยังระดับสูงดังนี้ A1, A2, B1, B2, C1 และ C2 มีการแยกย่อยในรายละเอียดด้านความสามารถ ทักษะ กลยุทธ์ การสื่อสาร ลักษณะกิจกรรม รูปแบบสื่อการสอน ซึ่งจะแสดง Can-Do Statements หรือข้อความที่ระบุลักษณะกิจกรรมสื่อสารที่เป็นเป้าหมายซึ่งต้องใช้ภาษาสื่อสารเพื่อให้กิจกรรมสำเร็จลุล่วง ในที่นี้ขอยกกรอบเป้าหมายของแต่ละระดับเพื่อให้เห็นภาพรวมดังในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแบ่งระดับของ CEFR (Council of Europe, 2001, p. 24)

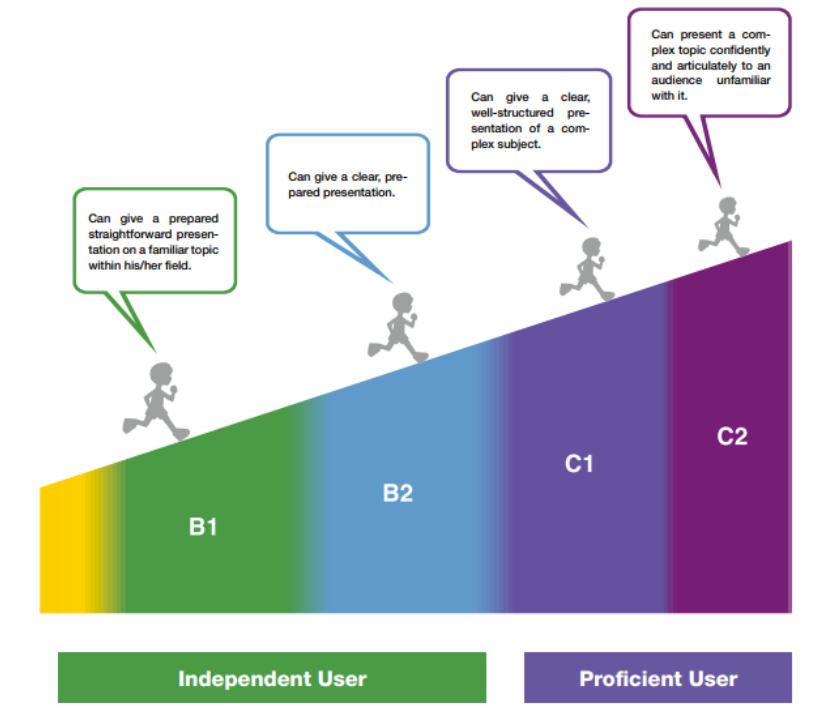
Proficient User	C2	Can understand with ease virtually everything heard or read. Can summarise information from different spoken and written sources, reconstructing arguments and accounts in a coherent presentation. Can express him/herself spontaneously, very fluently and precisely, differentiating finer shades of meaning even in more complex situations.
	C1	Can understand a wide range of demanding, longer texts, and recognize implicit meaning. Can express him/herself fluently and spontaneously without much obvious searching for expressions. Can use language flexibly and effectively for social, academic and professional purposes. Can produce clear, well-structured, detailed text on complex subjects, showing controlled use of organisational patterns, connectors and cohesive devices

Independent User	B2	Can understand the main ideas of complex text on both concrete and abstract topics, including technical discussions in his/her field of specialisation. Can interact with a degree of fluency and spontaneity that makes regular interaction with native speakers quite possible without strain for either party. Can produce clear, detailed text on a wide range of subjects and explain a viewpoint on a topical issue giving the advantages and independent disadvantages of various options.
	B1	Can understand the main points of clear standard input on familiar matters regularly encountered in work, school, leisure, etc. Can deal with most situations likely to arise whilst travelling in an area where the language is spoken. Can produce simple connected text on topics which are familiar or of personal interest. Can describe experiences and events, dreams, hopes and ambitions and briefly give reasons and explanations for opinions and plans.
Basic User	A2	Can understand sentences and frequently used expressions related to areas of most immediate relevance (e.g. very basic personal and family information, shopping, local geography, employment). Can communicate in simple and routine tasks requiring a simple and direct exchange of information on familiar and routine matters. Can describe in simple terms aspects of his/her background, immediate environment and matters in areas of immediate need.
	A1	Can understand and use familiar everyday expressions and very basic phrases aimed at the satisfaction of needs of a concrete type. Can introduce him/herself and others and can ask and answer questions about personal details such as where he/she lives, people he/she knows and things he/she has. Can interact in a simple way provided the other person talks slowly and clearly and is prepared to help.

CEFR นับเป็นกรอบมาตรฐานหลักที่นำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนแต่ละภาษา รวมถึงการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นด้วยเช่นกัน JF Standard หรือ JF Standard for Japanese-Language Education ซึ่งมีการพัฒนาและเผยแพร่ในปี 2010 JF Standard ก็ได้้นำ CEFR มาประยุกต์พัฒนาเป็นกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นที่

เน้นการทำกิจกรรมเป้าหมายให้สำเร็จลุล่วง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยมุ่งหมายสู่การอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจ JF Standard ได้ประยุกต์ CEFR Can-Do Statements ที่ระบุเป้าหมายกิจกรรมและปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นหรือที่เรียกว่า JF Can-Do

ภาพที่ 1 การแบ่งระดับและเป้าหมายของ JF Standard (The Japan Foundation, 2010, p.11)

การพัฒนากอบมาตรฐานภาษาการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นสำหรับผู้เรียนชาวไทยที่ศึกษาภาษาญี่ปุ่นเป็นวิชาเอกในสถาบันอุดมศึกษาใช้กรอบมาตรฐานข้างต้นนี้เป็นหลัก เนื่องจากเป็นกรอบมาตรฐานที่พัฒนาโดยอิงหลักของ CEFR และเป็นกรอบมาตรฐานที่พัฒนาเพื่อการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นโดยเฉพาะ

3. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

3.1 กรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น

จากการสำรวจการเรียนการสอนด้วยการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่นที่อนุญาตให้เข้าไป

สำรวจข้อมูลได้ในช่วงปี 2015-2016 รวม 4 แห่ง กล่าวคือ Tokyo University of Foreign Studies, University of Tsukuba, Waseda University และ Ochanomizu University สรุปผลได้ดังนี้

1) จุดร่วม

(1) ทั้ง 4 แห่งมีเป้าหมายขั้นต่ำสุด คือ ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถภาษาญี่ปุ่นเพื่อสามารถใช้ชีวิตประจำวันในประเทศญี่ปุ่นได้อย่างราบรื่น

(2) ทั้ง 4 แห่งใช้ตำราและสื่อการสอนที่พัฒนาขึ้นสำหรับการเรียนการสอนในสถาบันของตนและเป็นตำราสื่อการสอนที่เน้นการสื่อสารในสถานการณ์ในประเทศญี่ปุ่น และมีการใช้โปรแกรมเทคโนโลยีการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

(3) ทั้ง 4 แห่งมีการนำกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในการวางระบบการเรียนการสอน

2) จุดต่าง

(1) 3 แห่งมีหลักสูตรสำหรับภาษาญี่ปุ่นเฉพาะทางที่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศญี่ปุ่นได้

(2) 3 แห่งมีการพัฒนากรอบมาตรฐานภาษาญี่ปุ่นเฉพาะสำหรับสถาบันของตนและอีก 1 แห่งใช้กรอบมาตรฐาน JF Standard

สำหรับ Tokyo University of Foreign Studies ซึ่งมีศูนย์ภาษาญี่ปุ่นสำหรับนักเรียนต่างชาติ (Japanese Language Center for International Students) มีการกำหนดกรอบมาตรฐานของตน หรือที่เรียกว่า JLC Standards ซึ่งมีเป้าหมายสูงสุดคือให้ผู้เรียนมี Academic Skills หรือทักษะภาษาญี่ปุ่นที่จำเป็นในการศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น (Japanese Language Center for International Students, Tokyo University of Foreign Studies, 2011, Sakamoto & Oyama, 2014)

จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศญี่ปุ่นเน้นการสื่อสารและมีการพัฒนากรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของแต่ละสถาบันด้วยเช่นกัน

3.2 กรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นของสถาบันอุดมศึกษาไทย

จากการศึกษาเอกสารพบว่าหลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยไม่มีการระบุกรอบมาตรฐานภาษาญี่ปุ่นอย่างชัดเจนและมีการตั้งเป้าหมายอย่างกว้างๆ เช่น หลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระบุวัตถุประสงค์ไว้ว่า “จะผลิตบัณฑิตซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ 1) มีความรู้ความชำนาญในภาษา วัฒนธรรม และวรรณคดีญี่ปุ่น เพื่อสามารถประกอบอาชีพได้ใน

สังคมปัจจุบันหรือศึกษาในระดับปริญญาขั้นสูงต่อไป ได้ 2) มีวิจรรณญาณ รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด” (Katagiri, 2012) กรณีหลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ระบุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรไว้ว่า 1) มีทักษะในการใช้ภาษาญี่ปุ่นทั้ง ฟัง พูด อ่าน เขียน 2) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่นทั้งด้านภาษา วัฒนธรรมและสังคมญี่ปุ่น 3) มีความรู้ความสามารถในการนำภาษาญี่ปุ่นไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือศึกษาในระดับสูงขึ้นไป การระบุอย่างกว้างๆ ในลักษณะเดียวกันนี้สามารถพบได้ในหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษาอื่นทั่วประเทศ กล่าวโดยสรุป คือหลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษาไทยระบุกรอบเป้าหมายเพื่อให้บัณฑิตสามารถใช้ภาษาญี่ปุ่นในการทำงาน ศึกษาต่อ รวมถึงมีความรู้ด้านต่างๆ เกี่ยวกับญี่ปุ่น อย่างไรก็ดี ยังไม่พบว่ามีกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นอย่างเป็นทางการ

บทความนี้เป็นการศึกษาเบื้องต้นเพื่อนำไปสู่การพัฒนากรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย โดยมีกรณีหลักสูตรวิชาภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นกรณีศึกษา ดังนั้นในบทความต่อจากนี้จึงขอลำถึงหลักสูตรวิชาเอกภาษาญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นหลัก

3.3 ปัญหาการใช้ภาษาญี่ปุ่นของบัณฑิต

สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีการจัดทำแบบสำรวจบัณฑิต ในทุกปีการศึกษา (ปี 2009=34 คน ปี 2010=43 คน ปี 2011=46 คน ปี 2012=35 คน ปี 2013=45 คน ปี 2014=24 คน ปี 2015=32 คน ปี 2016=28 คน 2017=41 คน) ผู้เขียนได้นำข้อมูลปฐมภูมิของสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่นมาวิเคราะห์จัดทำข้อมูลสรุปเชิงสถิติ สรุปได้ดังนี้

1) บัณฑิตใช้ทักษะการฟังในการทำงานมากที่สุด ทักษะการพูดและการอ่านเป็นทักษะที่ใช้มากเป็นอันดับรองลงมาตามลำดับ

เมื่อพิจารณาภาพรวมตลอด 9 ปีจากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าทักษะการฟังเป็นทักษะที่บัณฑิตใช้มาก

ตารางที่ 2 ทักษะภาษาญี่ปุ่นที่ใช้มากที่สุดในการทำงาน

ทักษะ	ปีการศึกษาที่บัณฑิตสำเร็จการศึกษา									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	ค่าเฉลี่ย
ฟัง	13.00	14.90	17.73	19.20	18.80	27.27	19.05	18.64	23.19	19.09
พูด	15.60	15.80	17.50	19.10	17.52	21.21	19.05	16.95	17.39	17.79
อ่าน	17.80	15.80	15.99	15.50	16.24	15.15	17.46	16.95	20.29	16.80
เขียน	20.00	16.30	14.95	13.90	14.96	3.03	14.29	8.47	11.59	13.05
แปล	15.30	15.80	16.80	16.70	16.67	16.67	15.87	20.34	14.49	16.52
ล่าม	16.10	15.80	16.11	15.60	15.81	15.15	14.29	18.64	13.04	15.62
ไม่ระบุ	1.70	3.20	0.93	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.65
อื่นๆ	0.70	2.30	0.00	0.00	0.00	1.00	0.00	0.00	0.00	0.33
รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00

2) ปัญหาหลักที่บัณฑิตพบในการทำงานคือ ปัญหาการฟังและการพูด

เมื่อพิจารณาภาพรวมจากตารางที่ 3 ด้านล่างนี้จะเห็นได้ว่าปัญหาหลักที่บัณฑิตพบในการทำงาน คือ ปัญหาการพูดเป็นภาษาญี่ปุ่นไม่ได้ การฟังภาษาญี่ปุ่นไม่เข้าใจ นอกจากนี้ยังพบการไม่เข้าใจศัพท์เฉพาะ

ด้าน เมื่อบัณฑิตใช้ทักษะฟังพูดในการทำงานมากที่สุดก็ยิ่งเห็นว่าทักษะฟังพูดของตนยังไม่เพียงพอที่จะสื่อสารและใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Skulkru & Kaewkit-sadang (2011, 2013) ที่ระบุว่าบัณฑิตมีปัญหาด้านทักษะการฟังพูดมากที่สุด

ตารางที่ 3 ปัญหาด้านการใช้ภาษาญี่ปุ่นที่พบในการทำงาน

ปัญหาที่พบในการทำงาน	ปีการศึกษาที่บันทึกผลสำเร็จการศึกษา				
	2009	2010	2011	2012	2013
พูดเป็นภาษาญี่ปุ่นไม่ได้	22.9	25.58	33.33	16.67	18.04
ฟังภาษาญี่ปุ่นไม่เข้าใจ	17.1	19.77	34.52	22.22	19.55
แปลเป็นภาษาไทยไม่ได้	17.1	22.09	0	13.33	14.29
เขียนประโยคภาษาญี่ปุ่นไม่ค่อยได้	10	11.63	10.71	8.89	7.52
อ่านเอกสารภาษาญี่ปุ่นไม่เข้าใจ	8.6	17.44	15.48	8.89	9.02
ไม่รู้ธรรมเนียม วัฒนธรรม	0	0	5.95	0	4.51
ไม่เข้าใจศัพท์เฉพาะ	0	0	0	30	27.07
อื่นๆ	8.6	3.49	0	0	0
ไม่ระบุ	15.7	0	0	0	0
รวม	100	100	100	100	100

อย่างไรก็ดี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2014 ไม่มีการสำรวจในหัวข้อเดียวกันนี้ แต่พบผลสำรวจว่า บันทึกพบปัญหาด้านการคำนวณมากที่สุด รองลง

มาคือปัญหาการใช้ภาษา ด้านผลสำรวจโดยแยกสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมที่ต้องใช้ทักษะในแต่ละด้านสรุปดังในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ลักษณะกิจกรรมที่ใช้ภาษาญี่ปุ่นในการทำงาน

ฟัง		พูด	
ฟังคำสั่งจากหัวหน้า	31.40	พูดกับหัวหน้าเพื่อนร่วมงาน	34.12
ฟังการประชุม	26.74	รับโทรศัพท์	22.35
รับโทรศัพท์	20.93	พูดในที่ประชุม	21.18
ติดต่อกับลูกค้า	19.77	ติดต่อกับลูกค้า	21.18
สอนภาษาไทยให้คนญี่ปุ่น	1.16	สอนภาษาไทยให้คนญี่ปุ่น	1.18
รวม	100.00	รวม	100.00
อ่าน		เขียน	
อีเมลหรือเอกสารของบริษัท	35.06	เขียนข้อความถึงหัวหน้า	35.48
อีเมลหรือเอกสารจากลูกค้า	23.38	อีเมลหรือเอกสารถึงบริษัท	16.13
อ่านคำสั่งจากหัวหน้า	23.38	อีเมลหรือเอกสารถึงลูกค้า	24.19
อ่านข่าวสาร	15.58	เขียนรายงานถึงหัวหน้า	12.90
อ่านเอกสารงาน	1.30	จดบันทึกการประชุม	9.68
เตรียมเอกสารเพื่อการสอน	1.30	อีเมลถึงเพื่อนร่วมงาน	1.61
รวม	100.00	รวม	100

เมื่อพิจารณาลักษณะกิจกรรมการฟังพูด จะเห็นได้ว่าการฟังคำสั่งของหัวหน้า การพูดกับหัวหน้า และเพื่อนร่วมงาน เป็นกิจกรรมหลักที่ต้องใช้ภาษาญี่ปุ่นในการทำกิจกรรมให้ลุล่วง ด้านกิจกรรมการอ่าน เขียน พบว่ากิจกรรมหลักคือการอ่านอีเมลหรือเอกสารของบริษัท การเขียนข้อความถึงหัวหน้า หากสามารถสร้างกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นจากข้อมูลลักษณะกิจกรรมต่างๆ ที่บัณฑิตจำเป็นต้องใช้เมื่อสำเร็จการศึกษา จะเป็นประโยชน์และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นอย่างแท้จริง

3.4 การทดลองเสนอร่างกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น

CEFR และ JF Standard เป็นกรอบมาตรฐานสำหรับการเรียนการสอนตามแนวการสื่อสารที่ให้ความสำคัญกับความสามารถในการใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์ การเรียนการสอนตามแนวการสื่อสารจำเป็นต้องมีสื่อการสอนที่เชื่อมระหว่างความรู้ทางภาษากับทักษะทางภาษาเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจโครงสร้างภาษา นอกจากนี้ยังต้องมีความสามารถด้านสังคม และกลวิธีการสื่อสารเพื่อให้สามารถนำไปใช้ในแต่ละสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม (Canale, 1983, Hymes, 1972)

จากการผลการศึกษาเอกสารและผลการสำรวจบัณฑิตนำไปสู่การทดลองเสนอร่างกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาญี่ปุ่นไปใช้ในการทำงานและการศึกษาต่อได้ ดังนั้นในที่นี้จะนำเสนอกรอบทักษะฟังพูดอ่านเขียนโดยอิงเกณฑ์ JF Standard และ JLC Standards เป็นหลัก

3.4.1 ทักษะการฟังและการพูด

เนื่องจากเป็นทักษะที่บัณฑิตใช้มากที่สุดในการทำงานและเป็นทักษะที่บัณฑิตประสบปัญหามากที่สุด ดังนั้นการเริ่มการเรียนการสอนฟังพูดอย่างเป็นระดับตั้งแต่แรกเริ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นระดับขั้นต้น การให้ความสำคัญกับการพูดเป็นสิ่งสำคัญ (Iori, 2006, Noda et al., 2005) การฟังการพูดยังส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนของผู้เรียนอีกด้วย Takamizawa et al. (2004) กล่าวว่าความรู้ประโยคพื้นฐาน การทักทาย และศัพท์ราว 1,100 คำ ก็สามารถสื่อสารในชีวิตประจำวันได้แล้ว ดังนั้นในการร่างกรอบมาตรฐานจึงเน้นการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับการฟังพูดการสื่อสารตั้งแต่ในชั้นปีที่ 1 และเพิ่มรายวิชาที่เน้นทักษะการสื่อสารระดับสูงในสถานการณ์ทางการ เช่น การนำเสนอ การอภิปราย รวมถึงการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

ตารางที่ 5 เป้าหมายการเรียนรู้การสอนฟังพูดภาษาญี่ปุ่น

ฟัง (ไม่มีคู่สนทนา)	ปี 1/1	ปี 1/2	ปี 2/1	ปี 2/2
เป้าหมาย	คุ้นเคยกับเสียงภาษาญี่ปุ่นสามารถแยกแยะเสียงได้	เข้าใจการเล่าเรื่องราวเหตุการณ์ใกล้ตัวอย่างง่าย	ฟังนิทานและเรื่องขนาดกลางที่มีโครงสร้างได้	ฟังเรื่องเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมที่เป็นหัวข้อใกล้ตัวได้
	เข้าใจคำอธิบายอย่างง่ายที่พูดอย่างช้าๆ	เข้าใจคำอธิบายของอาจารย์	แยกแยะส่วนข้อเท็จจริงกับส่วนแสดงอารมณ์ได้	ฟังเรื่องขนาดกลางที่มีโครงสร้างได้
	เข้าใจคำสั่งอย่างง่ายที่ใช้ในชั้นเรียน			แยกแยะส่วนข้อเท็จจริงกับส่วนความคิดเห็นได้
ทักษะ	คุ้นเคยกับเสียงที่ฟังยากสำหรับชาวไทยได้	เข้าใจข้อมูลหลัก 5W1H	รับรู้อารมณ์ความรู้สึกของผู้พูด	จับใจความสำคัญได้
	สามารถจดคำที่ไม่เข้าใจได้	จับคำสำคัญได้	จับคำสำคัญได้	ฟังพร้อมดูภาพหรือกราฟได้
	ฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้	เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างประโยคหน้าหลัง	เข้าใจความสัมพันธ์ของย่อหน้า	ฟังพร้อมบันทึกบันทึกย่ออย่างง่ายได้
	ฟังแล้วตอบคำถามอย่างง่ายได้	สามารถจดสิ่งที่ไม่เข้าใจได้		
	ปี 3/1	ปี 3/2	ปี 4/1	ปี 4/2
เป้าหมาย	ฟังเรื่องที่เป็นประเด็นทางสังคมวัฒนธรรมได้	ฟังเรื่องที่เป็นประเด็นในสังคมในสาขาที่หลากหลาย	ฟังการบรรยาย สุนทรพจน์ทางการได้	ฟังบรรยายเชิงวิชาการได้
	ฟังข่าวด้วยภาษามาตรฐานได้	ฟังการรายงานข่าวพิเศษขนาดกลางได้	ฟังการอภิปรายได้	ฟังการนำเสนอที่เป็นทางการได้
ทักษะ	จับประเด็นสำคัญได้	จับประเด็นสำคัญแต่ละย่อหน้าได้	ฟังพร้อมคิดตามและปรับความเข้าใจของตนได้	ฟังพร้อมคิดวิพากษ์ได้
	ฟังพร้อมคาดเดาเนื้อเรื่องได้	แยกแยะข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ข้อวิพากษ์ได้	คาดเดาเนื้อเรื่องแม้มีคำที่ไม่เข้าใจ	ฟังด้วยความเข้าใจส่วนที่ไม่ได้ถูกกล่าวอย่างชัดเจนได้
	ฟังพร้อมจดบันทึกบันทึกย่อได้อย่างเข้าใจ	ฟังพร้อมจดบันทึกบันทึกย่อได้อย่างมีระบบ	ฟังพร้อมดูเอกสารประกอบได้	ฟังพร้อมจดบันทึกความคิดเห็นของตนต่อสิ่งที่ฟังได้
	เข้าใจภาษาทั้งทางการ ภาษาทางการ ภาษาพูด	จับความรู้สึก ความสำคัญจากทำนองเสียง จังหวะการพูดได้	ฟังพร้อมจดบันทึกอย่างมีโครงสร้างได้	เข้าใจภาษาทางการ ภาษาเชิงวิชาการ
		เข้าใจภาษาทางการ		

พูด (ไม่มีคู่สนทนา)	ปี 1/1	ปี 1/2	ปี 2/1	ปี 2/2
เป้าหมาย	แนะนำตัวเองได้	เล่าเรื่องใกล้ตัวอย่างง่ายได้	อธิบายสิ่งใกล้ตัวอย่างมีลำดับขั้นตอนได้	อธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่สนใจได้
	เล่าเรื่องราวของตนเองอย่างง่ายได้	พูดแสดงความรู้สึกได้	เล่าประสบการณ์ได้	เล่าเรื่องโดยแสดงความรู้สึกของตนเองได้
	พูดเรื่องใกล้ตัวราวหนึ่งนาทีโดยเตรียมมา	พูดเรื่องใกล้ตัวได้ราวหนึ่งนาทีโดยไม่ต้องเตรียมมา	พูดเรื่องราวใกล้ตัวราวสามนาทีโดยเตรียมมา	พูดเรื่องราวใกล้ตัวราวสามนาทีโดยไม่ต้องเตรียมมา
ทักษะ	ระมัดระวังการออกเสียงเพื่อไม่ให้ผู้ฟังเข้าใจผิด	พูดโดยคำนึงถึงทำนองเสียง	ใช้สำนวนในการเล่าเรื่อง	พูดอย่างมีลำดับขั้นตอน
		พูดโดยคำนึงถึงความเชื่อมโยงของแต่ละประโยค	มีจังหวะ ความเร็วช้าในการเล่าเรื่อง	มีจังหวะ ทำนองเสียง ความเร็วช้าในการเล่าเรื่อง
	ปี 3/1	ปี 3/2	ปี 4/1	ปี 4/2
เป้าหมาย	อธิบายเรื่องเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมที่ใกล้ตัวได้	พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมได้	นำเสนองานวิชาการหรือประเด็นทางสังคมที่สนใจราวห้านาทีโดยเตรียมมาได้	นำเสนอรายงานหรือผลงานวิชาการได้
	พูดเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมใกล้ตัวราวสามนาทีโดยเตรียมมาได้	พูดสุนทรพจน์ขนาดสั้นได้		
ทักษะ	พูดระดับย่อหน้าอย่างมีโครงสร้าง	พูดโดยตระหนักถึงวิธีพูดของตนเองเพื่อจูงใจผู้ฟัง	ใช้จังหวะ ความเร็วช้า เสียงหนักเบา	พูดอย่างมีความเชื่อมโยงตลอดเรื่อง
	ดูบันทึกย่อพร้อมพูดได้	พูดโดยใช้ภาพหรือตารางประกอบ	ปรับการพูดโดยคำนึงถึงผู้ฟัง	พูดอย่างมีความน่าเชื่อถือ
		ใช้ภาษาทางการได้	พูดโดยใช้เอกสารประกอบ	พูดโดยใช้เอกสารประกอบ
			พูดอย่างมีลำดับขั้นตอนเป็นเหตุเป็นผล	พูดอย่างมีลำดับขั้นตอนเป็นเหตุเป็นผล
			ใช้ภาษาทางการภาษาสุภาพได้เหมาะสม	ใช้ภาษาทางการได้เหมาะสม

3.4.2 ทักษะการอ่านและการเขียน

จากผลการสำรวจบันทึกเห็นได้ว่าทักษะการอ่านการเขียนแม้มีความถนัดในการใช้ในการทำงานน้อยกว่าทักษะฟังพูด และบันทึกไม่เห็นว่าเป็นปัญหามากนักเมื่อเปรียบเทียบกับทักษะฟังพูด อย่างไรก็ตามโลกยุคปัจจุบันนี้สื่อสารกันด้วยปลายนิ้ว เช่น การส่งอีเมล การส่งข้อความผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ดังนั้นหากจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับกิจกรรมการอ่านในลักษณะนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนในอนาคตด้วย นอกจากนี้ ยังการพิจารณาเพิ่ม

การอ่านรายงานเชิงวิชาการ การอ่านรายงานทางธุรกิจ การอ่านเอกสารราชการ เพื่อให้สอดคล้องกับสิ่งที่ผู้เรียนจะพบเจอในการทำงานต่อไปก็เป็นสิ่งสำคัญ Iori (2006) กล่าวว่าในการเรียนการสอนระดับต้นควรเน้นการฟังพูด และในระดับชั้นกลางจึงเน้นการอ่านเขียน และการพูดอย่างเป็นธรรมชาติ ส่วนในระดับสูงเน้นการใช้ทักษะทั้งสี่อย่างบูรณาการเพื่อให้สามารถใกล้เคียงกับการใช้ภาษาของผู้ที่มีภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาแม่สามารถเขียนได้ทั้งภาษาทางการ ภาษาสุภาพเชิงธุรกิจ ภาษาเขียนเชิงวิชาการ

ตารางที่ 6 เป้าหมายการเรียนรู้การสอนอ่านเขียนภาษาญี่ปุ่น

อ่าน	ปี 1/1	ปี 1/2	ปี 2/1	ปี 2/2
เป้าหมาย	อ่านประโยคด้วยความเข้าใจความหมาย	อ่านเรื่องในหัวข้อใกล้ตัวได้	อ่านคำอธิบายที่มีลำดับขั้นตอนได้	อ่านนิทานหรือเรื่องขนาดกลางที่มีโครงสร้างได้
	อ่านข้อความขนาดสั้นได้	จับใจความสำคัญของเรื่องได้	จับใจความสำคัญของแต่ละย่อหน้าได้	อ่านแบบกวาดสายตาได้
	จับใจความสำคัญของเรื่องได้			
	อ่านประโยคที่มีอักษรคันจิคาดาทานะ ฮิรางานะ ได้			
ทักษะ	เข้าใจโครงสร้างประโยค	เข้าใจโครงสร้างข้อความ	อ่านโดยเข้าใจโครงสร้างเรื่อง	แยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น
	จับคำสำคัญได้	จับคำสำคัญได้	จับคำสำคัญในแต่ละย่อหน้าได้	เข้าใจเจตนาสื่อสาร
		เข้าใจการขยายคำนามการขยายประโยค	เข้าใจความสัมพันธ์ของแต่ละย่อหน้า	เข้าใจความสัมพันธ์ของแต่ละย่อหน้า
			อ่านแล้วปฏิบัติตามคำอธิบายได้	อ่านพร้อมจดบันทึกย่อได้
	ปี 3/1	ปี 3/2	ปี 4/1	ปี 4/2
เป้าหมาย	อ่านเรื่องเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมที่ใกล้ตัวได้	อ่านเรื่องที่เป็นประเด็นในสังคมได้	อ่านข่าวหรือบทความเชิงวิพากษ์วิจารณ์ได้	อ่านบทความเชิงวิชาการในสาขาของตนได้
	อ่านเนื้อเรื่องหลักประเภทได้	อ่านข่าวได้		อ่านเอกสารที่เขียนอย่างเป็นทางการได้
	อ่านเร็วได้			
ทักษะ	จับประเด็นหลักได้	แยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นได้	แยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็นได้	อ่านพร้อมคิดวิพากษ์ได้
	อ่านพร้อมดูภาพประกอบได้	อ่านพร้อมดูภาพประกอบได้	จับประเด็นสำคัญได้	อ่านด้วยความเข้าใจส่วนที่ไม่ได้ถูกกล่าวถึงอย่างชัดเจนได้
	อ่านโดยคาดเดาเรื่องได้	อ่านโดยเข้าใจเจตนาสื่อสารของผู้เขียน	คาดเดาเนื้อเรื่องแม้มีคำที่ไม่เข้าใจ	อ่านพร้อมจดบันทึกความคิดเห็นของตนต่อสิ่งที่อ่านได้
	เข้าใจความแตกต่างของประเภทของเรื่องที่อ่าน	อ่านพร้อมจดบันทึกย่อได้อย่างเข้าใจ	อ่านพร้อมดูเอกสารประกอบได้	เข้าใจภาษาทางการ ภาษาเชิงวิชาการ
	อ่านพร้อมจดบันทึกย่อได้	เข้าใจภาษาทางการ	อ่านพร้อมจดบันทึกย่อที่มีโครงสร้างได้	
			เข้าใจภาษาข่าว ภาษาที่ใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์	

เขียน	ปี 1/1	ปี 1/2	ปี 2/1	ปี 2/2
เป้าหมาย	เขียนอริทานะคาตากานะ คันจิได้	เขียนบรรยายเกี่ยวกับครอบครัวและเรื่องใกล้ตัวได้	เขียนอธิบายเกี่ยวกับสิ่งใกล้ตัวอย่างมีลำดับขั้นตอนได้	เขียนแสดงความเห็นความรู้สึกของคนต่อเรื่องราวใกล้ตัวได้
	เขียนประโยคอย่างง่ายได้	เขียนบันทึกประจำวันอย่างง่ายได้	เล่าประสบการณ์ที่ประทับใจได้	เขียนจดหมาย บันทึกย่อ อีเมลถึงทางการได้
	เขียนชื่อตัวเองและสังกัดได้			
	เขียนแนะนำตัวเองอย่างง่ายได้			
ทักษะ	เขียนอักษรอย่างถูกต้องตามลำดับการเขียน	เขียนโดยคำนึงถึงโครงสร้างประโยค	ใช้สำนวนในการแสดงความสัมพันธ์ของข้อความได้	เขียนอย่างมีโครงสร้าง
	เขียนอักษรอย่างสวยงามถูกต้องส่วน	เขียนด้วยคันจิ	เขียนได้มากกว่าหนึ่งย่อหน้า	เขียนโดยคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อ่าน
	เขียนอย่างมีวรรคตอน		เขียนได้อย่างมีลำดับขั้นตอน	
	ปี 3/1	ปี 3/2	ปี 4/1	ปี 4/2
เป้าหมาย	เขียนอธิบายเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรม อย่างมีโครงสร้างได้	เขียนเกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรมเชิงแสดงความคิดเห็นได้	เขียนรายงานหัวข้อที่สนใจได้	เขียนรายงานเชิงวิชาการได้
	เขียนจดหมาย อีเมลอธิบายเรื่องราวอย่างเป็นทางการได้	เขียนสคริปต์สุนทรพจน์ขนาดสั้นได้	เขียนจดหมาย อีเมลเชิงธุรกิจได้	
		เขียนจดหมาย อีเมลประเภทต่างๆ ได้		
ทักษะ	เขียนด้วยภาษาทางการอย่างมีโครงสร้าง	เขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นเหตุเป็นผล	เขียนอย่างมีโครงสร้าง	เขียนอ้างอิงได้
	เขียนด้วยรูปแบบจดหมายอีเมลได้	เขียนด้วยรูปแบบที่เหมาะสมตามประเภทเอกสาร	เขียนโดยมีหลักฐานประกอบอย่างเป็นเหตุเป็นผล	เขียนอย่างมีโครงสร้างเชื่อมโยงตลอดเรื่อง
			ใช้ภาพหรือตารางประกอบการเขียน	เขียนโดยมีหลักฐานประกอบอย่างเป็นทางการเป็นผล
			ใช้ภาษาทางการและภาษาสุภาพได้อย่างเหมาะสม	เขียนด้วยภาษาเขียนทางการ

3.5 แนวทางการสร้างตำราฉบับทดลอง

นอกจากขาดการวางกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นแล้ว สถาบันการศึกษาในประเทศไทยยังขาดแคลนตำราสื่อการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนในประเทศไทยอีกด้วย Jong-sutjarittam et al. (2004) ได้ทำการสำรวจตำราแบบเรียนที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นขั้นต้นในประเทศไทยพบว่า 3 อันดับแรก คือ 1) Nihongo-shoho 2) Minna no Nihongo 3) Shin Nihongo no Kiso ซึ่งเป็นตำราของญี่ปุ่นที่จัดพิมพ์และใช้กันมาเป็นเวลานานแล้ว นอกจากนี้ Chawengkijwanich & Nancharoensuk (2014) พบว่าตำราที่ใช้ในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นตำราแนวโครงสร้าง ตำราที่เป็นแนวการสื่อสารเน้นหน้าที่ภาษายังพบได้น้อยมาก Noda et al. (2005) ก็กล่าวในลักษณะสอดคล้องกันว่าแม้การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นและการวิจัยด้านภาษาญี่ปุ่นจะมีเป็นจำนวนมาก แต่วิธีการสอนและตำรายังไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อราว 50 ปีก่อนมากนักยังคงมีลักษณะแนวโครงสร้าง

สำหรับในประเทศไทยมีการวิจัยทบทวนวิธีการสอนภาษาญี่ปุ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนที่เน้นการสื่อสารมากขึ้น เช่น Katagiri et al. (2007) เสนอว่ายังไม่ควรสอนไวยากรณ์ที่ยากสำหรับผู้เรียนชาวไทย เช่น te aru ในระดับขั้นต้นสำหรับผู้เรียนที่จำเป็นต้องให้สอนแบบให้จดจำเป็นชุด นอกจากนี้ ยังเสนอให้สอนโดยให้ผู้เรียนตระหนักถึงความเหมือนความแตกต่างกับภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาแม่ของผู้เรียนอีกด้วย อย่างไรก็ตามยังไม่อาจกล่าวได้ว่าการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นตามแนวการสื่อสารเป็นการเรียนการสอนหลักของสถาบันอุดมศึกษาไทยในปัจจุบัน

ผลการวิจัยนำไปสู่การพัฒนาตำราสื่อการสอนให้สอดคล้องกับการพัฒนากรอบมาตรฐานการเรียนการสอนทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพต่อไป

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

กรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นที่นำเสนอนี้เป็นเพียงร่างเท่านั้น ยังจำเป็นต้องมีการศึกษาและปรับปรุงต่อไปเพื่อให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนาตำราฉบับทดลองก็เป็นเพียงความพยายามขั้นแรกเท่านั้น การจัดทำกรอบมาตรฐานการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นให้ตรงกับเป้าหมายการเรียนการสอนและให้สอดคล้องกับมาตรฐานระดับสากลจำเป็นต้องมีการร่วมมือกันในระยะยาวต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- Canale, M. (1983). From communicative competence to communicative language pedagogy. In Richards, J.C. and Schmidt, R.W. (eds.), *Language and Communication*, pp.2-27, New York: Longman.
- Chawengkijwanich, S., & Nancharoensuk, S. (2014). *Japanese Grammar Teaching Methods: How to teach Japanese grammar to Thai students*. Bangkok: Thammasat University Press. (in Thai)
- Chirasombutti, V., & Kitamura, T. (1996). Japanese-Language Education in Thailand. *Current report on Japanese-language education around the globe*, (4), 13-27. (in Japanese)
- Council of Europe. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press. Retrieved 20 May 2017, from <https://rm.coe.int/1680459f97>

- Hymes, D. (1972). On communicative competence. In Pride, J. and Holmes, J.(eds.), *Sociolinguistics: Selected Readings*, pp.269-293, Harmondsworth: Penguin.
- Iori, I. (2006). Japanese Language Proficiency Test: From the viewpoint of pedagogical grammar. In Prof.Toki Satoshi 60 th. Birthday celebration committee. (Eds.), *Japanese Language Education to the world*, pp. 61-70, Kuroshio Publishers. (in Japanese)
- Japanese Language Center for International Students, Tokyo University of Foreign Studies. (2011). *JLC Japanese Standards 2011 Revision*. Japanese Language Center for International Students, Tokyo University of Foreign Studies. (in Japanese)
- Jongsutjarittam, P. et al. (2004). Basic Japanese-Language Education in Thailand. *The Japan Foundation, Bangkok Journal*, 1, 115-140. (in Thai)
- Kaewkitsadang, P., & Srisattarat, S. (2010). *A Study on Problems of Japanese Language Education in High Schools and Higher Educational Institutes in Thailand*. Research Report submitted to Toshiba International Foundation.
- Katagiri, K. et al. (2007). Setting basic Japanese grammar for Thai learners: 4 suggestions from the viewpoint of pedagogical grammar. *The Japan Foundation, Bangkok Journal*, 4, 67-78. (in Thai)
- Katagiri, K. (2012). Japanese Language Standard for Speaking and Listening Skills for Students with Japanese Majors in University: A Case Study of Chulalongkorn University. *Journal of Letters*, 41(1), 1-35. (in Thai)
- Nagai, N., & O'Dwyer, F. (2011). The actual and potential impacts of the CEFR on language education in Japan. *Synergies Europe*, (6), 141-152. Retrieved 25 April 2016, from <https://gerflint.fr/Base/Europe6/noriko.pdf>
- Noda, H. et al. (2005). Acquisition of Grammar by Japanese Language Learners. Taishukan Publishing. (in Japanese)
- Office of the Higher Education Commission. (2016). *Universities 2015*. Retrieved 25 April 2016, from http://www.mua.go.th/know_ohc/university_mua.xls (in Thai)
- Sakamoto, M., & Oyama, R. (2014). Applying the “JLC Japanese Standards” to Practical Use in an Educational Program- Through a Focus on Oral Expression-. *Bulletin of Japanese Language Center for International Students*, 40, 69-86. (in Japanese)
- Skulkru, P., & Kaewkitsadang, P. (2011). Japanese Graduates: Towards World-Class Standards. *Japanese Studies Journal*, 27(2), 49-66. (in Thai)
- Skulkru, P., & Kaewkitsadang, P. (2013). Analysis of Thammasat University's Japanese Language Curriculum and the Contents: Towards World-Class Standard. *Journal of Japanese language and culture*, 1(1), 27-52. (in Thai)
- Takamizawa, H. et al. (2004). *New Japanese Language Education for Beginners 1 Basic Knowledge of Japanese Language Education*. ASK Publishing. (in Japanese)

- The Japan Foundation. (2010). *JF Standard for Japanese-Language Education 2010*. Retrieved 25 April 2016, from https://jfstandard.jp/pdf/jfs2010_all_en.pdf
- The Japan Foundation. (2011). *Survey Report on Japanese-Language Education Abroad 2009*. Bonjinsha. (in Japanese)
- The Japan Foundation. (2013). *Survey Report on Japanese-Language Education Abroad 2012*. Kuroshio Publishers. (in Japanese)
- The Japan Foundation. (2017). *Survey Report on Japanese-Language Education Abroad 2015*. The Japan Foundation. (in Japanese)
- The Japan Foundation/Japan Educational Exchanges and Services. (2012). *Japanese-Language Proficiency Test*. Retrieved 25 April 2016, from <http://www.jlpt.jp/>

Received: 8 / 11 / 2563

Revised: 10 / 12 / 2563

Accepted: 11 / 12 / 2563